

فضیلت خدمت به شهدا و احکام خدمت در گلزارها / گلستانهای شهدا

آموزش
خادمیاران شهدای کشور

ویژه خادمیاران شهدا

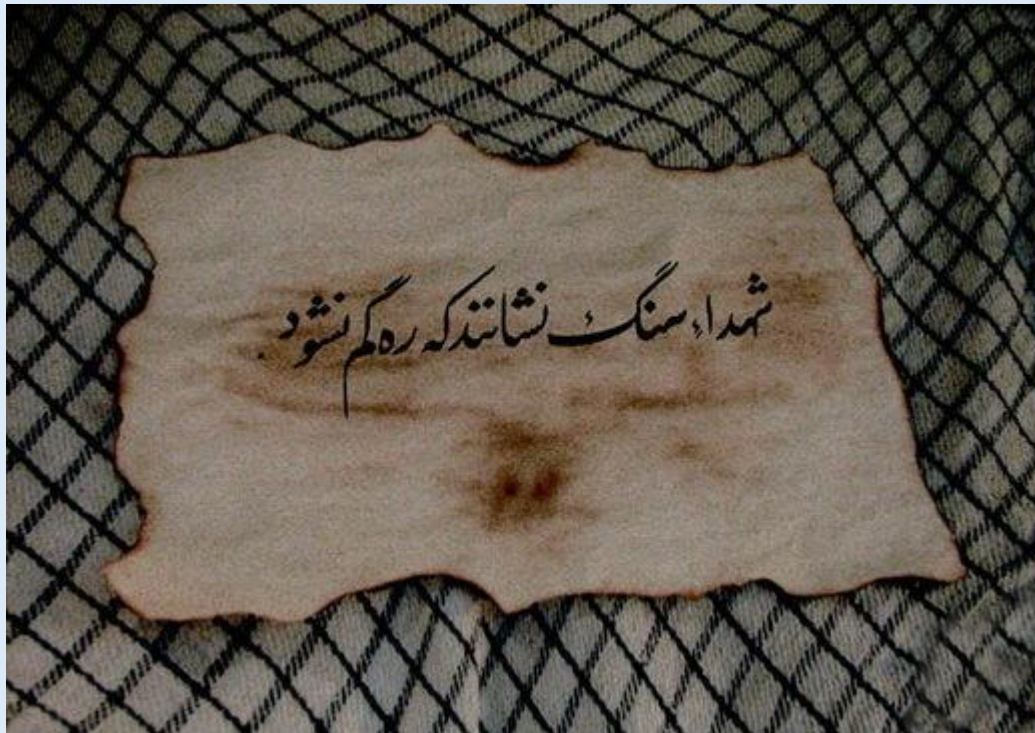

الف - فضیلت خدمت به شهدا

الف - فضیلت خدمت به شهدا

شهادت در فرهنگ اسلام، پایان زندگی نیست، بلکه آغاز حیات ابدی و اوج قرب به خداوند است. شهدا در طول تاریخ، کاتالیزورهای حرکت‌های الهی و حافظان ارزش‌های دینی بوده‌اند. در نظام اسلامی و انقلاب ایران، خون پاک شهدا ضامن بقای این نهضت بوده است. اما وظیفه ما در برابر این عظمت چیست؟ تنها گریستن کافی نیست؛ بلکه «خدمت» به خانواده‌های شهدا، زنده نگه داشتن یاد آن‌ها و تداوم راه آن‌ها، تکلیفی همگانی است. این جزوه به بررسی ۸ فضیلت مهم خدمت به شهدا می‌پردازد تا با دلایل عقلی و نقلی، اهمیت این امر آشکار شود.

الف - فضیلت خدمت به شهدا

۱. تضمین بقای انقلاب و امنیت ملی

دلیل و منطق: هر نظامی برای استمرار نیاز به سرمایه دارد. در نظام اسلامی، سرمایه اصلی «خون شهدا» است. اگر ما از شهدا و یاد آن‌ها غافل شویم، دشمنان با القای یأس و فراموشی اهداف انقلاب، امنیت کشور را به خطر می‌اندازند. خدمت به شهدا، یعنی تقویت پشتوانه معنوی نظام و جلوگیری از نفوذ دشمن.

پیامبر اکرم (ص): «مَنْ أَحَبَّ شَهِيداً لَمْ يَمُتْ؛ هر کس شهیدی را دوست بدارد، نمی‌میرد (راهش ادامه می‌یابد).» (منبع: بحار الأنوار، علامه مجلسی، جلد ۴۴، صفحه ۲۸۵)

امام خمینی (ره): «شهدا سرمایه‌های انقلاب هستند و ما باید قدر این سرمایه را بدانیم. اگر شهدا نبودند، این انقلاب به پیروزی نمی‌رسید و اگر الان نیستند، انقلاب باقی نمی‌ماند.» (منبع: صحیفه امام، جلد ۱۳، صفحه ۲۹۹)

مقام معظم رهبری: «اگر ملت ایران قدر شهدا را نداند، برکت از زندگی‌شان خواهد رفت.» (منبع: بیانات در دیدار فرماندهان و مسئولان نظامی، ۱۳۷۳/۰۸/۲۶)

الف - فضیلت خدمت به شهیدا

۲. کسب شفاعت در قیامت

دلیل و منطق: در منطق دینی، کسانی که در راه خدا جهاد کرده و جان خود را فدا کرده‌اند، مقامی والا دارند. خداوند وعده داده که شهدا شفیع کسانی هستند که راه آن‌ها را ادامه می‌دهند و به خانواده آن‌ها احترام می‌گذارند. خدمت به شهدا، نوعی پیوند معنوی با آن‌هاست که می‌تواند وساطت آن‌ها را در روز قیامت برای ما به همراه داشته باشد.

امام صادق (ع): «الشَّهِيدُ يَشْفَعُ فِي سَبْعِينَ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ؛ شهید برای هفتاد

نفر از اهل بیت خود شفاعت می‌کند.» (منبع: بحارالأنوار، جلد ۴۴، صفحه ۱۹۳)

امام خمینی (ره): «شهدا زنده‌اند و در برزخ ما را نظاره می‌کنند. اگر ما به

وظیفه خود عمل کنیم، دعای آن‌ها پشت سر ماست.» (منبع: صحیفه امام، جلد

۲۰، صفحه ۱۷۰)

الف - فضیلت خدمت به شهدا

۳. ادای دین و تشکر از نعمت امنیت

دلیل و منطق: از نظر عقلانی، هر کس نعمتی به ما رساند، شکرگزاری بر ما واجب است. امنیت و آزادی فعلی ما، مدیون خون پاک شهداست. اگر آن‌ها در جبهه‌ها نمی‌جنگیدند، امروز کشور در اشغال بیگانگان بود. خدمت به خانواده آن‌ها، کمترین واکنش منطقی و عقلانی برای ادای دین به این قهرمانان است.

امام علی (ع): «مَنْ لَمْ يَشْكُرِ الْمَخْلُوقَ لَمْ يَشْكُرِ الْخَالِقَ؛ هر کس بندگان خدا را شکر نگوید، خدا را شکر نگفته است.» (منبع: غرر الحکم، آیت الله تمیمی آمدی، جلد ۱، صفحه ۴۷)

مقام معظم رهبری: «ما بدهکار شهدا هستیم. این امنیت، این عزت، این استقلال، همه به برکت خون شهداست.» (منبع: بیانات در دیدار پرستاران و درمانگران،

۱۳۸۳/۰۸/۲۵)

من لم يشكر المخلوق لم يشكر الخالق

کسی که شکر گذار مخلوق نباشد،
شکر گذار خالق نیز نیست

الف - فضیلت خدمت به شهدا

۴. تربیت نسل آینده و الگوپذیری

دلیل و منطق: جامعه همیشه به الگو نیاز دارد. شهدا بهترین الگوهای ایثار و از خودگذشتگی هستند. خدمت به شهدا و زنده نگه داشتن نام آنها، باعث می‌شود نسل جدید با ارزش‌های اصیل آشنا شود و از مادی‌گرایی دور بماند. این خدمت، واکسینی است در برابر فرهنگ غربی و بی‌بندوباری.

امام سجاد (ع): در دعای عرفه: «اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنْ أَهْلِ الْمَوَدَّةِ لَهُمْ؛ خدایا مرا از دوستان اهل بیت (که سرور شهیدان هستند) قرار بده.» (منبع: صحیفه سجادیه، دعای اول، دعای عرفه)

مقام معظم رهبری: «باید فرهنگ شهادت به نسل جدید منتقل شود. شهدا برای ما اسوه هستند و باید زنده نگه داشته شوند.» (منبع:

پیام به کنگره شهدای استان همدان، ۱۳۸۶/۰۶/۰۷)

الف - فضیلت خدمت به شهدا

۵. کسب برکت در زندگی و معیشت

دلیل و منطق: خداوند در قرآن وعده داده که اگر شکر نعمت را به جا آوریم، نعمت را زیاد می‌کند. خدمت به فرزندان شهدا و خانواده‌های آنها، نوعی شکرگزاری عملی است که باعث می‌شود باران رحمت و برکت در زندگی جامعه و افراد خدمت‌گزار نازل شود.

قرآن کریم: «لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ؛ اگر شکر کنید (نعمت را) بی‌شک بر شما افزون می‌کنم.» (سوره ابراهیم، آیه ۷).

امام خمینی (ره): «این خون‌ها برکت دارد. جایی که نام شهید برده می‌شود، آنجا محل تجلی رحمت خداست.» (منبع: صحیفه امام، جلد

۱۳، صفحه ۲۹۹)

آموزش
خادمان شهیدای کشور

الف - فضیلت خدمت به شهدا

۶. پیوند با اولیای الله و اهل بیت (ع)

دلیل و منطق: شهدا به دلیل اخلاص و ایثار، به مقاماتی نزدیک به اولیای الله رسیده‌اند. در روایات آمده که کسی که شهید را بشناسد و به او ارادت داشته باشد، در واقع با خط انبیا و ائمه (ع) همراه است. خدمت به آن‌ها، خدمت به سیره اهل بیت است.

امام باقر (ع): «إِنَّ لِلشَّهْدَاءِ عِنْدَ اللَّهِ دَرَجَةً لَا يَنَالُهَا النَّبِيُّونَ؛ شهدا درگاه خدا درجه‌ای دارند که به وسیله پیامبران نیز به دست نمی‌آید (مگر با اذن خاص).» (منبع: بحار الأنوار، جلد ۴۴، صفحه ۱۹۳)

مقام معظم رهبری: «شهدا در واقع ادامه‌دهندگان راه عاشورا و خط حسینی هستند. خدمت به آن‌ها خدمت به راه حسین بن علی (ع) است.» (منبع: بیانات در دیدار مسئولان نظام، ۱۳۹۸/۰۴/۰۴)

الف - فضیلت خدمت به شهدا

۷. آرامش روحی و رشد معنوی

دلیل و منطق: انسان ذاتاً به دنبال معنا در زندگی است. خدمت به بندگان خدا و به ویژه کسانی که عزیزترین دارایی خود (جان) را فدا کرده‌اند، به روح انسان آرامش می‌دهد و حس ارزشمندی و هدفمندی را در او تقویت می‌کند. این کار انسان را از دغدغه‌های مادی پاک می‌کند.

پیامبر اکرم (ص): «الْمَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ؛ انسان با کسی است که دوستش دارد.» (اگر شهید را دوست داشته باشی و به او خدمت کنی، با او محشور می‌شوی). (منبع: صحیح بخاری، کتاب الأدب، باب المرء مع من أحب)

امام خمینی (ره): «من از شما می‌خواهم که راه شهدا را ادامه دهید تا به آرامش برسید. دنیا بدون معنا پوچ است.» (منبع: صحیفه امام، جلد ۲۱، صفحه ۴۵۵)

الف - فضیلت خدمت به شهدا

۸. اتمام حجت و انجام وظیفه شرعی

دلیل و منطق: در فقه اسلامی، «احترام به مؤمن» واجب است. شهدا بالاترین مرتبه ایمان را دارند. بنابراین، بی توجهی به خانواده آن ها نوعی هتک حرمت و ترک وظیفه محسوب می شود. ما با خدمت به آن ها حجت را بر خود تمام می کنیم که در قبال خون آن ها کوتاهی نکرده ایم.

قرآن کریم: «وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ؛ مردان و زنان مؤمن، ولی و یار یکدیگرند.» (سوره توبه، آیه ۷۱).

مقام معظم رهبری: «کسی که به شهدا و خانواده شهدا خدمت کند، در واقع بهترین خدمت را به اسلام و انقلاب کرده است.» (منبع: بیانات در دیدار با خانواده های شهدا، ۱۳۸۱/۰۸/۲۶)

سُورَةُ التَّوْبَةِ

وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ
يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ
وَيُطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَٰئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ
اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٧١﴾

ب- احکام شرعی خدمت در گلزارها / گلستانهای شهدا

ب- احکام شرعی خدمت در گلزارها و گلستانهای شهدا

۱. حکم ورود مرد جنب به گلزار شهدا

سوال:

اگر مردی «جنب» (به واسطه آمیزش جنسی) شده باشد، آیا می‌تواند وارد گلزار یا حرم شهدا شود؟

پاسخ:

ورود به حرم و بقعه متبرکه (سقف‌دار): اگر بقعه شهدا مسجد یا جزئی از مسجد محسوب شود، جنابت بدون غسل، حرام است. اما اگر صرفاً یک رواق یا سقف بدون عنوان مسجد باشد، اشکال ندارد.

ورود به گلزار (باز): اگر گلزار فضای باز باشد و عنوان مسجد نداشته باشد، مرد جنب می‌تواند وارد شود، اما باید از گذاشتن چیزی در قبر و نشستن روی آن خودداری کند. (منبع: توضیح المسائل، آیت‌الله سیستانی، مسأله ۶۹۸ و ۷۰۱ / توضیح المسائل، آیت‌الله خامنه‌ای، مسأله ۸۹۵ / توضیح المسائل، آیت‌الله مکارم شیرازی، مسأله ۶۹۸)

در فقه امامیه، موارد حرمت بر جنب محدود است به:

- ۱- ورود به مسجدالحرام
- ۲- ورود به مسجدالنبی
- ۳- توقف در سایر مساجد
- ۴- مس خط قرآن
- ۵- قرائت آیات سجده واجب

ب- احکام شرعی خدمت در گلزارها و گلستانهای شهدا

۲. حکم ورود زن در دوران قاعدگی (حیض) یا نفساء

سوال:

آیا زن در دوران عادت ماهیانه (حیض) می‌تواند به گلزار شهدا ورود و داخل ضریح یا بقعه شود؟

پاسخ:

ورود به بقعه و مسجد: زن حائض (در دوران قاعدگی) حق ورود به مسجد را ندارد. اگر بقعه شهدا عنوان مسجد داشته باشد، ورود برای او حرام است.

ورود به صحن و گلزار باز: اگر فضای باز باشد و عنوان مسجد نداشته باشد، اشکالی ندارد.

حتی استحباب دارد که از کنار قبر شهدا عبور کند و سلام دهد، اما نباید چیزی را روی قبر بگذارد. (منبع: توضیح المسائل، آیت‌الله سیستانی، مسأله ۴۴۷ / توضیح المسائل، آیت‌الله

خامنه‌ای، مسأله ۵۶۵ / توضیح المسائل، آیت‌الله مکارم شیرازی، مسأله ۴۴۷)

محرمات بر حائض عبارتند از:

* نماز

* روزه

* توقف در مسجد

* مس خط قرآن

ب- احکام شرعی خدمت در گلزارها و گلستانهای شهدا

۳. لزوم غسل یا تیمم برای ورود

سوال:

در چه شرایطی فرد باید «غسل» کند و در چه شرایطی «تیمم» کافی است؟

پاسخ:

غسل: اگر فرد می‌خواهد وارد مسجد یا بقعه‌ای که عنوان مسجد دارد شود و جنابت یا حیض/نفاس دارد، واجب است غسل کند (اگر آب در دسترس است و استفاده از آن ضرر ندارد).

تیمم: اگر آب در دسترس نیست، یا استفاده از آب ضرر دارد، یا وقت برای غسل کم است، فرد باید «تیمم» کند تا جایگزین غسل شود و بعد از تیمم، ورود به مسجد و بقعه برای او جایز است. (منبع: توضیح المسائل، آیت‌الله سیستانی، مسأله ۶۹۹ و ۳۳۶ / توضیح المسائل، آیت‌الله خامنه‌ای، مسأله ۸۹۶ / توضیح المسائل، آیت‌الله مکارم شیرازی، مسأله ۶۹۹)

ب- احکام شرعی خدمت در گلزارها و گلستانهای شهدا

۴. حکم لمس کردن ضریح و قبر

سوال:

آیا بدون وضو می‌توان ضریح یا سنگ قبر را لمس کرد؟

پاسخ:

لمس نام‌های الهی: لمس کلمات قرآن و نام‌های خداوند (مثل الله، الرحمن) و نام‌های معصومین (ع) بدون وضو، با شرط رطوبت، حرام است. لمس ضریح و قبر: اگر روی ضریح یا سنگ قبر آیه‌ای از قرآن یا نامی از معصوم نوشته شده باشد، لمس آن بدون وضو (با دست تر) حرام است. اما اگر نوشته‌ای نیست و صرفاً فلز یا سنگ است، لمس آن بدون وضو اشکال ندارد، هرچند با وضو مستحب است. (منبع: توضیح المسائل، آیت‌الله سیستانی، مسأله ۸۸ و ۸۹ / توضیح المسائل، آیت‌الله خامنه‌ای، مسأله ۷۵ / توضیح المسائل، آیت‌الله مکارم شیرازی، مسأله ۸۸)

ب- احکام شرعی خدمت در گلزارها و گلستانهای شهدا

۵. حکم پوشیدن کفش در گلزار و حرم

سوال:

آیا می‌توان با کفش داخل حرم یا روی قبرها راه رفت؟

پاسخ:

داخل بقعه و ضریح: پوشیدن کفش در مساجد و اماکن مقدس (که محل سجده و عبادت است) مکروه است و اگر کفش نجس باشد، حرام است.

روی قبرها: گذاشتن کفش (چه نجس و چه پاک) روی قبر مؤمن، بدون اجازه صاحب قبر، حرام است و بی‌احترامی محسوب می‌شود. بنابراین در گلزار شهدا باید هنگام عبور از بین قبرها دقت کرد که کفش روی قبرها قرار نگیرد. (منبع: توضیح المسائل، آیت‌الله سیستانی، مسأله ۹۶۵ / توضیح المسائل، آیت‌الله خامنه‌ای، مسأله ۱۲۰۵ /

توضیح المسائل، آیت‌الله مکارم شیرازی، مسأله ۹۶۵)

ب- احکام شرعی خدمت در گلزارها و گلستانهای شهدا

۶. نماز خواندن در گلزار شهدا

سوال:

آیا نماز خواندن در گلزار شهدا مستحب است و جهت قبله باید کجا باشد؟

پاسخ:

استحباب: نماز خواندن در اماکن متبرکه و کنار قبر اولیای الله و شهدا بسیار مستحب است و ثواب زیادی دارد.

جهت قبله: در نماز واجب و مستحب، حتماً باید رو به قبله (کعبه) باشد. رو کردن به قبر شهدا در حال نماز خواندن جایز نیست، مگر اینکه قبر در جهت قبله باشد. (منبع: توضیح المسائل، آیت الله سیستانی، مسأله ۷۵۱ / توضیح المسائل، آیت الله خامنه‌ای، مسأله ۹۶۶ / توضیح المسائل،

آیت الله مکارم شیرازی، مسأله ۷۵۱)

ب- احکام شرعی خدمت در گلزارها و گلستانهای شهدا

۷. حکم عبور از روی قبرها

سوال:

اگر گلزار شلوغ باشد و مجبور شویم از روی قبرها رد شویم، حکم چیست؟

پاسخ:

عبور کردن از روی قبر مؤمن (چه شهید و چه عادی) اگر باعث توهین و بی‌احترامی باشد، حرام است. اگر با توجه به عرف و عادت مردم، توهین محسوب نمی‌شود (مثلاً راه باریک است و ناچارند)، اشکال ندارد، ولی بهتر است پرهیز شود. (منبع: توضیح المسائل، آیت‌الله سیستانی، مسأله ۹۶۵ / توضیح المسائل، آیت‌الله خامنه‌ای، مسأله ۱۲۰۵ / توضیح المسائل، آیت‌الله مکارم شیرازی، مسأله ۹۶۵)

ب- احکام شرعی خدمت در گلزارها و گلستانهای شهدا

۸. گرفتن خاک (تربت) از قبر شهدا

سوال:

آیا می‌توانیم مقداری خاک از روی قبر شهدا برداریم (مثلاً برای تبرک)؟

پاسخ:

اگر برداشتن خاک باعث تخریب قبر یا بی‌احترامی به شهید نشود، اشکال ندارد و تبرک جواز دارد. اما نباید قبر را خراب کرد یا شکل ظاهری آن را به هم زد. (منبع: توضیح المسائل، آیت‌الله سیستانی، مسأله ۹۶۵ / استفتائات آیت‌الله خامنه‌ای / توضیح المسائل، آیت‌الله مکارم شیرازی، مسأله ۹۶۵)

ب- احکام شرعی خدمت در گلزارها و گلستانهای شهدا

۹. عکس گرفتن و فیلمبرداری در گلزار

سوال:

آیا عکس گرفتن از شهدا (عکس روی قبر) یا فیلمبرداری در گلزار جایز است؟

پاسخ:

اگر عکس گرفتن باعث بی‌احترامی به شهید نشود و مزاحمتی برای دیگر زائرین ایجاد نکند، اشکال ندارد.

اگر روی قبر عکس شهید است، باید مراقب بود که عکس‌برداری در حالتی نباشد که عکس پایین بیفتد یا لکه‌دار شود یا در جای نامناسب قرار گیرد (که همه این‌ها مصادیق بی‌احترامی هستند). (منبع: توضیح المسائل، آیت‌الله سیستانی، مسأله ۹۶۵) (اصل احترام) / توضیح المسائل، آیت‌الله خامنه‌ای،

مسأله ۱۲۰۵ / توضیح المسائل، آیت‌الله مکارم شیرازی، مسأله ۹۶۵)

ب- احکام شرعی خدمت در گلزارها و گلستانهای شهدا

۱۰. خواندن قرآن در گلزار

سوال:

آیا بدون وضو می‌توان قرآن در گلزار خواند؟

پاسخ:

لمس کردن: بدون وضو نمی‌توان خط قرآن (آیات) را لمس کرد.
خواندن با چشم: خواندن قرآن با چشم (بدون لمس) برای شخص جنب یا حائض حرام است. اما برای شخصی که فقط وضو ندارد (محدث حدث اصغر)، خواندن قرآن با چشم اشکال ندارد، هرچند با وضو خواندن بهتر است. (منبع: توضیح المسائل، آیت‌الله سیستانی، مسأله ۸۸ و ۹۱ / توضیح المسائل، آیت‌الله خامنه‌ای، مسأله ۷۵ و ۷۸ / توضیح المسائل، آیت‌الله مکارم شیرازی، مسأله ۸۸ و ۹۱)

ب- احکام شرعی خدمت در گلزارها و گلستانهای شهدا

۱۱. خوردن و آشامیدن در گلزار (نذریات)

سوال:

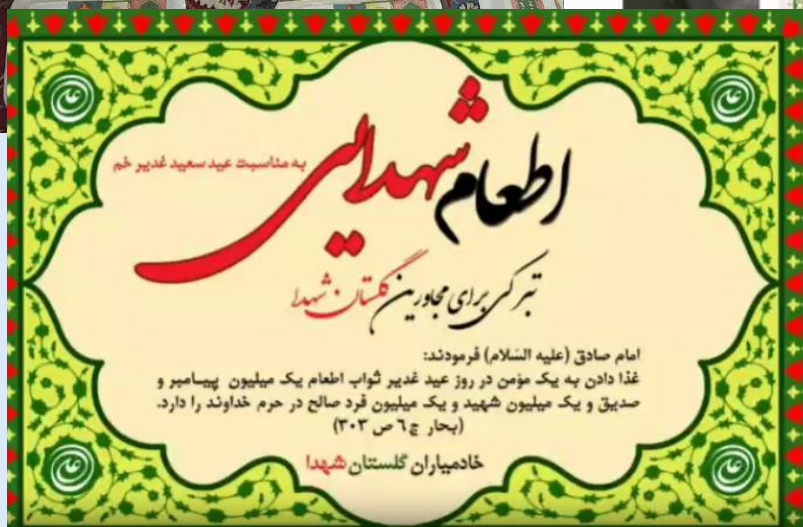
حکم خوردن غذای نذری یا آشامیدن چای در گلزار چیست؟

پاسخ:

خوردن و آشامیدن در گلزار اگر همراه با رعایت نظافت و بی‌احترامی به فضای مقدس نباشد، اشکالی ندارد.

نکته مهم: ریختن تفاله چای یا زباله و غذا در گلزار و روی قبرها حرام است و موجب بی‌احترامی به ساحت شهدا می‌شود. (منبع: توضیح المسائل، آیت‌الله سیستانی، مسأله ۹۶۵ / توضیح المسائل، آیت‌الله خامنه‌ای، مسأله ۱۲۰۵ /

توضیح المسائل، آیت‌الله مکارم شیرازی، مسأله ۹۶۵)

ب- احکام شرعی خدمت در گلزارها و گلستانهای شهدا

۱۲. صحبت کردن و خندیدن در گلزار

سوال:

آیا صحبت‌های معمولی یا خندیدن در گلزار جایز است؟

پاسخ:

اماکن متبرکه و گلزار شهدا، محل یاد خدا و شهدا است. اگر صحبت‌های دنیوی یا خندیدن به حدی باشد که باعث هتک حرمت آن مکان شود (مثلاً صدای بلند و قهقهه که آرامش دیگران را به هم می‌زند و جو معنوی را از بین می‌برد)، حرام است.

صحبت‌های معمولی با صدای ملایم و با رعایت احترام، اشکال ندارد. (منبع: توضیح المسائل، آیت‌الله سیستانی، مسأله ۹۶۵ / توضیح المسائل، آیت‌الله خامنه‌ای، مسأله ۱۲۰۵ / توضیح المسائل، آیت‌الله مکارم شیرازی، مسأله ۹۶۵)

 Khadem_yaran_shohada

 Khademyarshohada.com

 khademyaran_resane

با تشکر از توجه شما